

תזרת היים שן

נושא החודש: מצוות הנטיעה

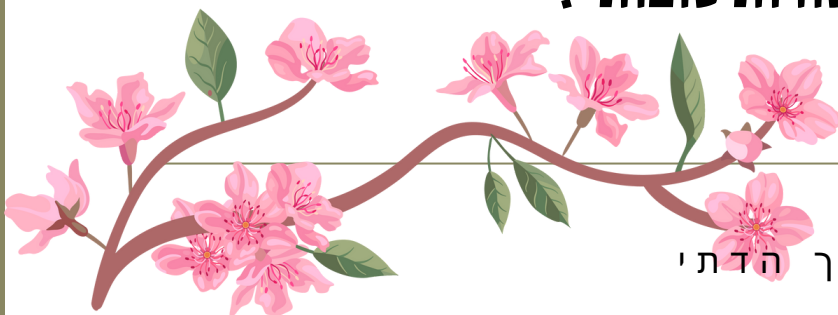
”השק נטיעת אילנות נובע מחפץ הטבת הדורות הבאים,
המזבלט בתקפו בעץ החרוב”
(הראי"ה קוק, מגד ירחים לחודש שבט תרע"ד)

גאויים יקרים.

חודש שבט הוא החודש האחד עשר מיציאת מצרים והחודש החמישי מראש השנה. חודש שבט מוזכר בתנ"ך בספר זכריה: **”ביום עשרים וארבעה לעשתי-עשר חדש, הוא-חדש שבט, בשנת שתים לדריוש, היה דבר-ה' אל-זכריה בן-ברכיהו בן-עדוא הנביא לאמר”** (זכריה א', ז).

באשורית הוא נקרא בשם "שבטו", מילה שפירושה מקל שנותן מכות, והיא מרמזת על הרוחות הנושבות בו, אך יש המפרשים מלשון ענף זמורה, סמל לפריחת האילנות בחודש זה, שהרי הראשון לפרוח הוא השקד ואפשר לפרש לפי הדרשה, שדרשו חודש זה בראשי תיבות: **"שנשמע בשורות טובות"**.

שבעת המינים

"כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ, מִבְּיַמֶּךָ אֶל-אֶרֶץ טוֹבָה: אֶרֶץ, נַחְלֵי מַיִם-- עֵינַת וַתְּהַמַּת, יִצְאִים בְּבִקְעָה וּבְהָר. אֶרֶץ חֹטָה וְשֹׁעֲרָה, וְגֶפֶן וַתְּאֲנָה וְרִמּוֹן; אֶרֶץ-זֵית שָׁמֶן, וְדָבָשׁ" (דברים ח').

ארץ ישראל השתבחה בפירות ובגידולים המכונים שבעת המינים. הייחודיות שלהם היא שכל אחד מהם גדל בחלק אחר של הארץ וניתן לשמר את התוצרת במחסנים לזמן רב. התאימו בין הפרי לבין התוצרת שמפיקים ממנו.

חיטה, לעורה, זבן, תאנה, רימון, זית, דבש

איפה אני גדל?

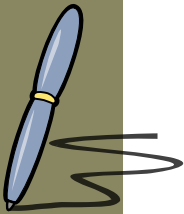
החיבור של כל השבטים המפוזרים בארץ בא לידי ביטוי בפיזור שבעת המינים. כתבו היכן גדל כל אחד מהמינים.

ליד מקור מים (1)	בבקעה (2)	בעמק (2)	בהר (2)

מצוות הנטיעה בארץ ישראל

הראשון שנטע עץ בספר בראשית היה אברהם אבינו "ויטע אשל בבאר שבע" (בראשית כ"א, לג). פרשנים מסבירים שעשה פרדס ונטע בו כל מיני מגדים (ספר האגדה פרשת שמות). נטיעת האילנות בארץ ישראל על ידי אברהם אבינו, גרמה לכך שגם הקב"ה ייטע את עם ישראל בארץ ישראל. חיבור האדם לארצו נעשה דרך האדמה.

רגע הושבים...

ג. כאשר אברהם כורת ברית עם אבימלך ומתיישב בבאר שבע הוא נוטע אשל. מה הסיבה לכך?

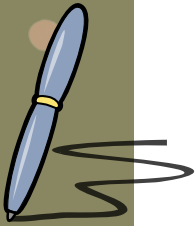

את מצוות הנטיעה אנחנו למדים מפרשת קדושים:
 "וְכִי תֵבְאוּ אֶל הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶם כָּל עֵץ מֵאֵכָל וְעָרַלְתֶם עָרְלָתוֹ אֶת פְּרִיּוֹ". (ויקרא י"ט, כג).

עם הכניסה לארץ משה מבקש מאתנו לטעת עץ ולהתחבר לארץ אליה נכנסנו.

רגע הושבים...

חשבו למה דווקא לטעת עצי פרי? מה השתנה עם כניסתם של בני ישראל? (דברים, ח', ג)

למצוות הנטיעה מצטרפת מצוות הערלה. מהי מצוות ערלה? _____
היכן ניתן לקיים אותה (לאיזה סוג מצוות היא שייכת)?

לפניכם שמות של עצים. הקיפו בצבע אדום את עצי הפרי ובצבע ירוק את עצי הנוי (שרק)

אאון, חרוב, תפוז, אלה, לקד, אורן,
 אבוקדו, תפוח, ליטה

רגע הוטיבים...

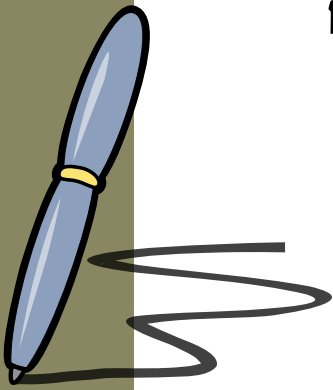
" כי האדם עץ השדה.... "

(דברים כ', יט)

(יט) כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא תשחית את עצה לנדח עליו גרזן כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת כי האדם עץ השדה לבא מפניך במצור. (כ) רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אתו תשחית.."

בספר דברים אנחנו לומדים על היחס של התורה לעצים. הפסוקים מתארים יציאה למלחמה וכיצד על הלוחמים לנהוג בעצים בעיר אליה נכנסו.

מה אסור ללוחמים לעשות בזמן מצור? מדוע?

מה מותר להם לעשות? _____

נסו לחשוב מה הסיבה לאיסור הזה?

חוני המעגל ונטיעת עץ החרוב מתוך ספר האגדה

אמר ר' יוחנן:

כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על המקרא הזה:
"שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו בחלמים" (תהילים קכו, א)

אמר: "וכי יש מנמנם שבועים שנה בחלום?"

— פעם אחת היה מהלך בדרך, ראה אדם אחד שהוא נוטע חרוב.

אמר לו: זה לכמה שנים טוען פרות?

אמר לו: לשבעים שנה.

אמר לו: כלום ברי לך שתחיה שבועים שנה, ותאכל ממנו?

אמר לו: אני מצאתי את העולם בחרובים; כשם שנטעו אבותי לי כך אטע
אני לבני.

ישב חוני לאכל, נפלה עליו שנה ונתנמנם.

עלה צוק והקיף עליו ונתפסה מו העין וישן שבועים שנה.

כשנער ראהו לאדם אחד שהוא מלקט מאותו חרוב.

אמר לו: אתה הוא שנטעתו?

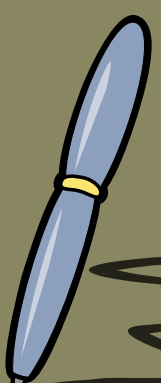
אמר לו: אבי אבא.

אמר: ודאי מנמנם הייתי שבועים שנה.

מה נוטע האדם שחוני פוגש? _____

מה הסיפור בא ללמד אותנו? _____

בתחילת המדרש מסופר לנו שחוני לא מבין את הפסוק מתהילים -
האם אנשים מאמינים שתהיה שיבת ציון? ובסוף המדרש הוא מאמין.
הקיפו את המשפטים שלדעתם מוכיחים שחוני מפרש את הפסוק.
אתם, ילדי שנת תשפ"ג, ספרו לו איך החלום התגשם לאחר קום
המדינה.

נטיעות בתנ"ך
בכניסת בני ישראל לארץ משה מצווה אותנו
לטעת עצים.
מצאו כמה שיותר פירות וצמחים בתפזורת
שלפניכם:

ס	ש	ס	ק	ר	מ	ב	ו	ל	ה
נ	ל	ו	ז	ו	ד	ע	ר	ב	ה
ה	ק	ק	ו	ת	ל	ס	ד	נ	ס
צ	י	ט	א	מ	פ	פ	י	ה	מ
ד	ק	ל	ר	ד	ק	ט	נ	ש	ש
ו	י	ב	י	י	א	ל	ה	ק	מ
ל	ו	ע	נ	ת	נ	ת	מ	ד	ש
ב	נ	נ	ה	מ	א	ה	פ	א	ש
צ	ב	ר	ד	ר	מ	נ	ג	ו	ה
א	פ	ר	ס	מ	ו	נ	ה	ג	ז

עצים רבים מוזכרים בתנ"ך. מצאו את העצים המופיעים בפסוקים הבאים:

1. דבורה יושבה תחת עץ ה_____ (שופטים ד')
2. יונה הנביא נהנה מצל עץ ה_____ (יונה ד')
3. היונה חזרה לנח לתיבה עם ענף עץ _____ (בראשית ח')
4. שלמה המלך בנה את המקדש מעצים אלו _____ ספר מלכים א' ה')
5. ומלאך ה' התגלה לגדעון תחת עץ _____ (שופטים ו')